

### *Kako se človeška jed in pijača ponareja in pokvarja dandanes.*

To pokvaro s človeškimi jedili in pijačami so po preiskavah v Parizu zvedeli tako, da se morajo človeku lasje ščetiniti, če bere poročilo znanega kemikarja Girarda, ki je mnogo preiskaval na trg prinešeno surovo maslo, kruh, mleko, v gostilnicah pa vino in pivo in v štacunah jesih. — Tako, na priliko, je našel v mleku škrob (štirko), gumi, ribji klej, koščeno moko, konopneno seme in tako enako sodrgo. V surovem maslu (putru) loj, kredo in svinčeni kis. V pivu namesto hmelja in ječmena kuhovino grenkih zelišč, pa tudi makove glavice, grenke mandeljne in celó volče jagode. V jesihu je našel solno, žvepleno ali pa solitarjevo kislino, ki je tako strašno strupena, da tudi železo pregloda, zato ni čuda, da današnji dan toliko ljudi dobi bolezen v želodcu in celó raka. — Kakor v Parizu, je menda le malo bolje drugod, kajti goljufij v kupčiji je dandanes povsod na svetu več ali manj.

### Narodno-gospodarske stvari.

\* *Banki „Slaviji“* pristopilo je meseca junija, julija in avgusta t. l. 29.815 članov, ki so zavarovali kapital 28 milijonov in 495.342 gold. 60 kr. ter vplačali zavarovalnine in pristojbin 490.715 gold. 53 kr. Za škodo izplačalo se je v tej dōbi 222.196 gold. 89 kr. Od bankinih kapitalov je vloženih 190.799 gld. 15 kr. v českomoravskih posojilnicah in 1 milijon 105.713 gld. 29 kr. na zemljiščih v istem časi. Denarni promet glavne blagajnice bankine znašal je meseca junija, julija in avgusta t. l. 2 milijona in 168.177 gold. 27 kr., namreč dohodki 1 milijon in 84.376 gold. 46 kr., stroški pa 1 milijon in 83.800 gold. 81 kr. — Gasilne priprave izročile so se šestim občinam. Od 1. januarija pa do konca avgusta t. l. sklenenih je bilo novih zavarovanj 51.580 za kapital 53 mil. 1410, in za premijo 1 milijon in 130.802 gld. 72 kr., škod pa se je izplačalo v isti dobi za 434.022 gold. 80 kr. Samoupravna društva za zavarovanje dohodkov, in sicer užitka kmetovalcem ter pokojnim uradnikom, obrtnikom in rokodelcem imela so koncem avgusta t. l. 524 članov, ki so vpisali 343.268 gold. 60 kr. kapitala, ter si s tem zagotovili dohodkov in pokojnin 86.275 gold. 49 kr.

### Ozir po svetu.

#### Gozdovi, lov in ribarstvo v rumunskih transilvanskih Alpah.

(Konec.)

Na lov hodijo kmetje v družbi, navadno po 4 do 8 mož skupaj. Seboj vzemó za nekaj dni malaja (koruzne moke), čape (čebule) in cujke (žganja), dalje še plovsko, to je, okroglo ribiško mrežo in pse. Psi so izvrstni, a za lov jih imajo premalo. En lovec brakira, drugi se razpostavijo na najboljših krajih, ter čakajo divjadi. Ker je premalo lovcev in psov, se ve da lov ne more biti uspešen. Psi se za živalijo zapodé, ne slušajo več klica lovčevega, ter se tako preveč oddalijo. Če se to zgodi, lové lovci ali ribe, ali streljajo brez psov jerebice na klic ali iščejo velike divjadi. Najugodnejši čas za lov je zima, kedar je sneg visoko zapadel. Za tak lov se tudi zbere večja množica lovcev. Prišedši na mesto, kjer nameravajo loviti, se razpostavijo blizu vodnih jarkov, ako mislijo streljati na divje svinje, medvede itd. Če so pa namenjeni na divje koze ali jelene,

treba jim je nekaj ur više v hrib iti. Jaz sam sem bil leta 1879. pri takem lovu, šest dni trajajočem. Ustrelili smo 5 divjih svinj, 1 jelena, 1 mladega jelena (tako zvanega špičnika); 1 košuto, 3 srne, 4 divje koze in 1 divjega petelina.

Pri takem lovu je za 4 noči sneg tvoje vzglavje. Vsak si postelje blizu velicega ognja. To zahteva zdravega človeka; mestnim lovcom s podagro in reumatizmom je svetovati, naj spišejo prej svojo oporoko.

Samo ob sebi se razume, da se od pristreljene divjadi in ulovljenih postrvi takoj spekó najboljši kosci na raznji ali v pepelu, to veljá posebno o medvedovih kračah, katere Rumuni izvrstno pripraviti znajo, če ne velja tu pregovor, da lačni ne izbirajo. Divjačina, ki smo jo mi tedaj postrelili, poslala se je v Bukurešt na knežji dvor. Knez (sedanji kralj) izrazil je željo, da bi sam prišel prihodnje leto na ta zanimivi lov. Zategadel so se tudi gozdi, v katerih se je mislilo loviti, s 6 možmi ostro stražili.

Žalibog, da so se medved, volki, risi itd. v tem okraji tako pomnožili in udomačili, da so večino stražene divjadi pomorili ali vsaj odtod pognali. K zmanjšanju divjadi so pa tudi pripomogli — kljubu 6 stražam — kmečki lovci. Ti so poslej kakor poprej mreže in pasti nastavljali. Mačka pač miši ne pušči.

Pasti je povsod in vedno toliko nastavljenih, da je treba človeku opasnemu biti, kedar hodi po gozdih. Navadno ima vsak pilo seboj, da se more rešiti iz železa, če bi se po nesreči vjel.

Ker so psi slabo hranjeni in ker jih doma ne privezavajo, lové psi tudi sem ter tje na svojo roko, posebno srne in veliko divjad. Po dva ali tri dni sledé v eno mer bežeči živali, dokler se utrujena ne zgrudi na tla.

Divjad je tu v obče velika. To veljá posebno o medvedih in jelenih, katerih se vidi po 16 do 20 let starih eksemplarov. Divja koza ima tukaj zeló temno, skoraj črno dlako. Rumuni pa niso za lov divjih kóz; manjka jim spretnosti in poguma, da bi lovili po divjem skalovji in ob nevarnih prepadih. Oni tudi ne poznajo perez in palice in z opankami je človek gotovo slab pri takem lovu.

Poleti pričakujejo kozé navadno pri vodi. Zajec je malo vreden, jedva da ga streljajo. Ljudém manjka denarja, torej se jim za-nj škoda zdi praha in svinca.

Kljunači prihajajo spomladi in jeseni, a kmetje jih niti ne lové, niti ne streljajo. Z medvedom se Rumunci hlabro boré, če treba, tudi samo s sekiro. Vendar se marsikdaj nesreča prigodi pri takem boji.

Postrvi se lové, kakor sem uže rekel, s plovsko. Ta je okrogla mreža (v premeru meri 2 ali 3 metre), v sredi jej je privezana 4 do 5 sežnjev dolga vrv, a v okrogu več svinčenih krogelj. Ko ribič zagleda ribo v vodi, vrže mrežo za-njo tako spretno, da mreža, počasi toneča, pokrije ribo. Ribič potem potegne za vrv, in riba je njegova, ker ji zdolej svinčenke zabranjujejo uiti. Navadno lovita dva ribiča skupaj, eden čaka z mrežo in drugi kalí nekoliko korakov pred unim vodo, va-njo mečéč prsti. Štirivoglatih mrež se vidi le malo. Na trn se ribe ne lové, samo turisti se s takim lovom zabavajo.

Postreljeno divjad pojedó navadno lovci in drvarji; prodati je ni mogoče zato, ker so mesta preveč oddaljena. Riba se jedó ali friške ali suhe. Da si je mnogo rib, vendar ne zadostujejo potrebam prebivalstva, ker Rumuni imajo toliko strogih postov.

Slatina v Rumuniji.

Fr. Schollmayer.